

Steinhaugane Fus Friluftsbarnhage As
Stølane 1
5541 Kolnes

Dokumentnummer:
24/480-15

Deres referanse:

Saksbehandler:
Astrid Wallem Hagen

Dato:
18.02.2025

Tilsynsrapport Steinhaugane FUS friluftsbarnhage

1 Sammendrag

Karmøy kommune fører tilsyn med Steinhaugane FUS friluftsbarnhage.

Temaet for tilsynet er psykososialt barnehagemiljø knyttet til barnehagelovens kapittel VIII. Under dette temaet kontrolleres:

1. Barnehagens rutiner og praksis i forhold til nulltoleranse og forebyggende arbeid, jf. barnehageloven § 41.
2. Barnehagens rutiner og praksis i forhold til å følge med, melde fra, undersøke og lage skriftlig aktivitetsplan, jf. barnehageloven § 42.
3. Barnehagens rutiner og praksis for internkontroll knyttet til §§ 41- 42, jf. barnehageloven § 9.

Tilsynsmyndigheten har avdekket brudd på regelverket i tilsynet med Steinhaugane FUS friluftsbarnhage.

Det ble den 28.01.25 utarbeidet en foreløpig tilsynsrapport og barnehagen fikk en frist til å uttale seg om denne. Det er ikke registrert noen innspill og vi opprettholder derfor vurderingene i rapporten.

Tilsynsmyndighetens undersøkelser og vurderinger fremgår i denne rapporten. Vedtak med pålegg om retting er samlet i punkt 8.

2 Innledning

Karmøy kommune som barnehagemyndighet fører tilsyn med Steinhaugane FUS friluftsbarnhage, jf. barnehageloven § 53. Barnehagemyndigheten har ansvar for å påse at barnehagen blir drevet etter loven, jf. barnehageloven § 10. Kommunens tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, noe som innebærer at tilsynet gjennomføres i samsvar med reglene i forvaltningsretten og offentlighetsloven. Tilsynet er et temabasert skriftlig dokument tilsyn, med mulighet for stedlig oppfølging ved behov.

Karmøy kommune inngår i et interkommunalt tilsynsnettverk med kommunene Bokn, Haugesund, Tysvær og Utsira i utførelsen av tilsyn.

3 Bakgrunn for tilsynet

Tilsynet er risikobasert. Det betyr at tilsynet er valgt på bakgrunn av en vurdering av hvor sannsynlig det er at regelverket ikke blir fulgt, sett opp mot konsekvenser av brudd på regelverket. I og med at kap. VIII i loven er et relativt nytt regelverk, vurderer vi at det er risiko knyttet til området.

Tilsyn åpnes for å få tilstrekkelig belyst og undersøkt hvordan barnehagen arbeider med det psykososiale barnehagemiljøet og om regelverket i barnehageloven med forskrifter blir fulgt.

Tilsynet skal være til hjelp for barnehagene i arbeidet med kvalitetssikring av egen virksomhet.

3.1 Åpningsbrev og lesebestilling

Steinhaugane FUS friluftsbarnehage ble i brev av 24.09.24 varslet om at det åpnes tilsyn med barnehagen. Sammen med åpningsbrevet fulgte også en lesebestilling til tilsynets tema, trygt og godt barnehagemiljø, og kontrollspørsmål som viste hva myndigheten ønsket å avdekke gjennom tilsynet.

Tilsynsmyndigheten undersøker barnehagenes arbeid i forhold til §§ 41 og 42 i lov om barnehager og internkontroll i tilknytning til disse (§9).

Å ha et godt psykososialt barnehagemiljø innebærer at alle barn skal ha et barnehagemiljø som fremmer helse, trivsel, lek og læring. Barnehagene skal ikke godta at barn blir utsatt for krenkelser som for eksempel mobbing, utestenging, diskriminering, vold og trakassering. Barnehagene skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, følge med på hvordan barn har det og ivareta konkrete krav i barnehageloven for å sikre alle retten til et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø.

4 Åpningsmøte og dokumentasjon

Det ble avholdt et felles åpningsmøte for de barnehagene som er omfattet av tilsynet den 03.10.24. Målet med dette møtet var å sikre at tema og hva som etterspørres var klart, og gi anledning til å komme med spørsmål. Steinhaugane FUS friluftsbarnehage var representert ved daglig leder og verneombud. Barnehagen hadde i etterkant av åpningsmøtet 14 dager til å sende inn dokumentasjon. Denne ble mottatt innen fristen. For innhold se oversikt i vedlegg 1

4.1 Etterspurt tilleggsdokumentasjon

Etter gjennomgang av dokumentasjon sendte tilsynsmyndigheten den 05.11 forespørsel om følgende:

- Ytterligere dokumentasjon som viser oppfølging av FUS sin handlingsplan (Handlingsplan 24/25: Barnehagens psykososiale miljø) eller oppfølging av eventuelle forløpere til denne, for eksempel gjennom møtereferater eller lignende.
- Dersom arbeid med CLASS og TIK dokumenteres tar vi gjerne mot noe som viser dette.
- I dokumentet sammen med kvitteringsliste/personalsignatur ligger lovteksten som gjelder kapittel VIII i barnehageloven. I følgebrev som dere har kalt "møte tilsyn i kommunen" står det at personalet skal signere at de har lest gjennom beredskapspermen, velkomstplansjen, kjennskap til § 41, § 42 og § 43 i barnehageloven. Det er fint om vi kan få en presisering av *hva* det er som blir lest knyttet til sistnevnte, altså det som gjelder §§ 41 og 42)

Innen fristen mandag 11.11. mottok myndigheten

- Dokumentasjon/kvitteringsliste som viser at lovtekst (§§ 41 og 42) leses ved ansettelse.
- Ytterligere 16 møtereferater/møteplaner fra personalmøter/planleggingsdag/foreldremøte o.l

4.2 Intervjuer

Den 13.11 ble barnehagen varslet om at man, som en del av tilsynet i Steinhaugane FUS friluftsbarnehage, ville gjennomføre intervjuer som et supplement til innsendt dokumentasjon. Dette for ytterligere å belyse hvordan barnehagen jobber for å skape et trygt og godt barnehagemiljø for alle barn, og ellers sikrer arbeidet med §§ 41 og 42 gjennom internkontroll (§9) tilpasset virksomheten.

Intervjuene ble gjennomført den 16.12.24 av representanter fra den tverrkommunale tilsynsgruppen – en fra Tysvær som intervjuet, og en fra Karmøy som refererte. Fra barnehagen stilte en pedagogisk leder, en assistent og daglig leder. De ansatte ble intervjuet en og en.

Tilsynsmyndigheten opplevde alle som imøtekomende og åpne, både i forhold til barnehagens styrker og hvor de samlet sett har forbedringspotensial. Daglig leder er nyansatt i barnehagen og informerte om at ikke alle aspekter ved barnehagens *historiske* drift er helt «under huden» etter få måneder i jobb. Det har vi forståelse for. Han gav imidlertid uttrykk for allerede å ha startet et arbeid der kvalitetssikring, dokumentasjon

og faglig retning har fokus. Også de øvrige ansatte gav uttrykk for faglig engasjement, både for arbeid i barnehagen generelt og tilsynets tema spesielt.

4.3 Kontrollspørsmål

I forbindelse med utsending av åpningsbrev ble de rettslige kravene i tilsynet formulert som kontrollspørsmål. Disse ble sendt ut sammen med lesebestilling. Tilsynsmyndigheten skal svare på kontrollspørsmålene gjennom sine undersøkelser. Kontrollspørsmålene er ja/nei-spørsmål, der nei betyr at det foreligger et brudd på regelverket.

Kontrollspørsmålene skal sikre at de rettslige relevante problemstillingene i tilsynet er dekket, og at vi kontrollerer alle barnehagene mot de samme kravene for å sikre likebehandling.

Vi bruker kontrollspørsmålene som utgangspunkt for tilsynsrapporten.

5 Barnehagelovens § 41

5.1 Rettslig grunnlag: § 41 Nulltoleranse og forebyggende arbeid

(Lovtekst § 41 – lov om barnehager) Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser.

Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.

I forbindelse med dette temaet har vi samlet noen av kontrollspørsmålene laget i forkant av tilsynet og søker å besvare disse med bakgrunn i innsendt dokumentasjon og intervjuer.

5.2 Kontrollspørsmål relatert til § 41:

- Har barnehagen utarbeidet planer eller rutiner som beskriver barnehagens arbeid for å oppfylle § 41 i barnehageloven?
- Hvis JA: Kan disse dokumenteres?
- Er alle ansatte gjort kjent med planene/rutinene?
- Har personalet en felles forståelse av begrepene krenkelser, nulltoleranse og forebyggende arbeidsmåter?
- Hvis JA: Kan barnehagen dokumentere dette?
- Har barnehagen rutiner for hvordan krenkelser skal avdekkes og følges opp?

5.2.1 Eiers handlingsplan

Steinhausane FUS friluftsbarnehage har sendt inn «handlingsplan 24/25: Barnehagens psykososiale miljø», utarbeidet av FUS som eier. I denne trekkes *blant annet* følgende punkter frem for å sikre et forebyggende arbeid:

- Tilstedeværende og engasjerte ansatte, med barna i fokus
- Ansatte som aktivt jobber for å se alle barn og være ekstra oppmerksomme for å se barn som faller utenfor og hjelpe/veilede dem
- Fokus på relasjonskvalitet
- Sensitive voksne
- Ansatte som støtter barna i lek og vennskspsrelasjoner
- Positivt klima og fravær av negativt klima
- Tydelig entusiasme, latter og mange smil
- Gjensidig respekt
- Barnet først

5.2.2 Intervjuer

Tilsendte møteagendaer, referater og lignende, beskrev i liten grad hvorvidt ansatte i Steinhausane FUS friluftsbarnehage etterlever eiers handlingsplan i sitt forebyggende arbeid. Spørsmål i intervjuene tok derfor sikte på å belyse blant annet dette.

Tilsynsmyndigheten fikk i samtaler inntrykk av et personale som var samstemte i beskrivelse av sitt arbeid. De brukte ikke samme ord, nødvendigvis, men beskrev en hverdag som var preget av å *SE* og *respekt*ere det enkelte barn, fokus på å være pålogget, sensitive og ellers, i sum, det meste av punktene fra eiers handlingsplan. Nevnte plan baserer seg, etter tilsynsmyndighetens vurdering på en oppdatert lovforståelse. Det er i planen for eksempel tydelig at man ikke bare skal forebygge *konkrete hendelser*, men også tilfeller der barn ikke har det trygt og godt mer generelt. Dette uttrykker også noen av de ansatte gjennom sine praksiseksempler.

Det fremkommer i tillegg at planen er nokså ny. De ansatte vi intervjuet hadde enten nylig og relativt tilfeldig blitt oppmerksom på den eller hadde med seg/henviste til en tidligere versjon. Den tidligere planen ligger også ute på barnehagen sine nettsider per dato. Denne kan i større grad tolkes i retning av at man etter § 41 skal forebygge mobbing og krenkelser, selv om også trivsel og helse omtales også her. Vurderinger i forhold til dette kommer vi tilbake til under neste avsnitt.

5.3 Barnehagemyndighetens vurdering av kontrollspørsmål i punkt 5.2

Gjennom innsendt dokumentasjon og samtaler med personalet finner tilsynsmyndigheten at barnehagen, gjennom eiers plan, har planer/rutiner som beskriver barnehagens arbeid for å oppfylle kravet til nulltoleranse og forebyggende arbeid, jf krav i § 41. Det er tydelig at dette arbeidet har fokus i barnehagens daglige arbeid. De ansatte har blant annet løpende dialog rundt ting som oppstår, kommuniserer og vurderer fortløpende med et kritisk blikk på egen praksis. De 3 informantene uttrykker en felles forståelse av begrepene krenkelser og nulltoleranse. For ytterligere å sikre en klarhet i hva man etter loven skal *forebygge*, må personalet gjøres kjent med og bruke den gjeldende/nye handlingsplanen. Tatt i betraktning av at heller ikke daglig leder kjente til denne, før kontakt med eier i forbindelse med kvalitetssikring av dokumenter relevante for tilsynet, har barnehagen per dato ikke hatt tid til å implementere denne, noe som er fullt forståelig. Det trekkes likevel frem som et punkt for videre arbeid. Viktigheten av at alle ansatte kjenner til denne understrekes også fra eiers side innledningsvis i planen (s 3, 3. avsnitt nederst.). Se også kontrollspørsmål i 5.2 (3. og 4. kulepunkt). Vi kommer tilbake til dette temaet under pålegg i punkt 8.

Tilsynsmyndigheten er, hvis ønskelig, tilgjengelig for dialog og veiledning i det videre arbeidet. Vedtak med pålegg om retting er samlet i punkt 8.

6 Barnehagelovens § 42

6.1 Rettslig grunnlag: § 42. Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt)

(Lovtekst § 42 – lov om barnehager): «Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det.

Alle som arbeider i barnehagen, skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Styreren skal melde fra til barnehageeieren i alvorlige tilfeller.

Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.

Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke saken og så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering.

Barnehagen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak. I planen skal det stå

- a. hvilke problemer tiltakene skal løse*
- b. hvilke tiltak barnehagen har planlagt*
- c. når tiltakene skal gjennomføres*
- d. hvem som skal gjennomføre tiltakene*
- e. når tiltakene skal evalueres.»*

6.2 Kontrollspørsmål relatert til § 42:

- Kan barnehagen dokumentere et systematisk og kontinuerlig arbeid knyttet til §§ 41 og 42?
- Er alle ansatte gjort kjent med § 42 i barnehageloven, inkludert vikarer og nyansatte og andre som yter arbeid/gjør tjenester i barnehagen?
Hvis JA: Kan barnehagen dokumentere dette?
- Er foreldre gjort kjent med kapittel VIII i barnehageloven, herunder hvor de kan melde fra, til hvem og at terskelen for å melde fra er lav?
- Har barnehagen utarbeidet rutiner/planer som beskriver barnehagens arbeid og den enkelte ansattes ansvar for å oppfylle alle delpliktene i § 42 i barnehageloven;
 - Følge med
 - Melde fra
 - Undersøke
 - Skriftlig aktivitetsplan?Hvis JA: Kan barnehagen dokumentere oppfølging av dette?
- Undersøkes saker som meldes så raskt som saken tilsier, jf § 42, 3.ledd? Kan undersøkelsene dokumenteres
- Ved igangsetting av aktivitetsplan(er), er disse skriftliggjort, jf § 42, 5.ledd?
- Får foreldre og barn medvirke i innhold av aktivitetsplan og foretas det en vurdering av barnets beste?
- Er det utarbeidet rutiner for hva og når styrer skal melde videre til barnehageeier knyttet til § 42?
- Har barnehagen en plan/rutine for hvordan fange opp/kartlegge hvilke barn som er ekstra sårbare?

6.3 Dokumentasjon og intervjuer

6.3.1 Rutiner

Følge med: Eiers handlingsplan, som nevnt i 5.2.1, gir føringer også for arbeidet med § 42. Det skisseres metoder for å følge med, inkludert for eksempel bruk av CLASS, foreldresamtaler og barnesamtaler i tillegg til, som ansatte, å være tilstede og engasjerte i barns lek og aktiviteter. Det fremheves også viktigheten av at de ansatte har en felles forståelse for viktigheten av å følge med + at alle er kjent med rutinene for å sikre at lovkravene blir oppfylt. Det trekkes også frem at det er viktig å være oppmerksom på endringer i barns atferd og på side 7 er det nevnt eksempler på hva dette kan bestå i.

Melde fra: «Enhver mistanke eller kjennskap til at et barn ikke har det trygt og godt, skal meldes til daglig leder. Mistanke betyr at du er usikker eller ikke vet sikkert, men det utløser likevel en plikt til å melde fra..... Terskelen for å melde fra er lav» (side 7 Barnehagens psykososiale miljø).

Undersøke: Ulike metoder for å undersøke nevnes og viktigheten av å prioritere et grundig arbeid for å få god innsikt fremheves. Barnets subjektive opplevelse er avgjørende for å utløse undersøkelsesplikten.

Sette inn tiltak/aktivitetsplan: Hva aktivitetsplanen skal inneholde står beskrevet.

Våre vurderinger er at handlingsplanen fra FUS som eier, (dvs «handlingsplan 24/25: Barnehagens psykososiale miljø»), bygger på oppdatert lovforståelse.

6.3.2 Intervjuer

Gjennom intervjuer ønsket tilsynsmyndigheten å få ytterligere innblikk i Steinhaugane FUS friluftsbarnehage sin praksis. Vi ønsket å belyse i hvor stor grad den fremstår som felles, systematisk, kontinuerlig og i tråd med lovverk (§42). Etter å ha gått gjennom innsendt dokumentasjon var vi spesielt opptatt av å få vite mer om følgende:

- Hvordan de ansatte får tak i barnets subjektive opplevelse
- Metoder for å følge med
- Hva de følger med på
- Barnehagens arbeid i forhold til ekstra sårbare barn
- Terskel for å melde fra
- Generell oppfølging av eiers handlingsplan

Også innen dette temaet gav personalet uttrykk for engasjement. Intervjuene viser blant annet at man har diskutert *hvor* man må følge ekstra godt med. Et eksempel her kan være i uteleken. Her sikrer man «følge

med»-plikten gjennom å dele uteområdet i soner der de ansatte fordeler seg for å kunne følge med på det enkelte barn og gruppa. Arbeid med forbedring av frokosten, også med tanke på trygt og godt, trekkes også frem. De ansatte bruker ellers ord som: Proaktive, veiledere, tett på, aktive, deltakende i lek, fokus på relasjonsarbeid, Class som verktøy, samarbeid med foresatte, dialog med hverandre, og barnesamtaler for å nevne noe. De uttrykker også at når de fanger opp «noe», snakker de sammen eller bruker digitale kanaler for å sikre informasjonsflyt slik at alle i barnehagen kan være obs. Hvordan dele info best mulig har også vært tema på avdelingsmøte.

De uttrykker også at de følger med på lek, kroppsspråk, samspill, isolasjon, konfrontasjoner, trygghet/utrygghet, om barna vegrer seg for å komme i barnehagen, atferdsendring, informasjon fra foresatte, osv. I sum: Mange gode punkter og i tråd med FUS sin handlingsplan som er sendt inn som dokumentasjon på rutiner.

Praksis i forhold til (terskel for) å melde fra og starte undersøkelse fremstår ikke like gjennomarbeidet, selv om det er utarbeidet noen aktivitetsplaner. En lav terskel for å melde fra kan være nyttig for å samle og holde oversikt over saker som angår samme barn eller de samme barna og der mange «små» ting samlet sett utgjør en risiko for barnets opplevelse av barnehagehverdagen. Gjennom å ha lav terskel kan man ivareta lovens intensjoner. Eiers handlingsplan vektlegger også dette (s 7 – barnehagens psykososiale miljø). Informantene sier også selv, i intervjuene, at «terskel for å melde fra må ned» og «vi er gode på å gjøre, ikke fullt så gode på dokumentasjon»/«kan bli flinkere på dokumentasjon». I dette hører vi en evaluering og risikovurdering av egen praksis. Det er positivt at barnehagen selv fanger opp. Dette vitner om en «driv» i arbeidet med kvalitetssikring og

-utvikling. Vi vil likevel trekke frem viktigheten av fokus på dette spørsmålet i internkontroll-arbeidet.

At barn kan reagere ulikt, ha forskjellig toleranseterskel og at noen er mer sårbare enn andre trekkes også, direkte eller indirekte, frem av et par av informantene. Hvorvidt man har en felles forståelse og praksis i forhold til ekstra sårbare barn fremkom ikke av intervjuene. Vi finner heller ikke direkte og eksplisitt omtale av ekstra sårbare barn i FUS sin handlingsplan. Selv om det med fordel kunne ha vært enda tydeligere mener vi det *lovmessig* er dekket gjennom formuleringer i planen som for eksempel:

- *Det er barnets subjektive opplevelse av barnehagemiljøet som avgjør om det er trygt og godt"*
- *Man skal være "bevisst hva som påvirker det enkelte barns opplevelse"*
- *Man skal ha fokus på "barnas virkelighetsoppfatninger og mestringsstrategier" "vi må forstå barna for å kunne hjelpe dem" "prøve og forstå barnet ut fra deres syn på situasjonen"*

Forarbeidene til loven trekker frem viktigheten av fokus på ekstra sårbare barn. Vi finner blant annet følgende utsagn: «*Vurderingen av om et barn har et trygt og godt barnehagemiljø skal bygge på den virkningen barnehagemiljøet faktisk har på det enkelte barnet eller barna i barngruppen..... Noen barn kan ha en særskilt sårbarhet som gjør dem mer utsatt for å komme i en situasjon der de ikke har et trygt og godt barnehagemiljø*» *Systematiske tiltak kan omfatte tiltak rettet særskilt mot enkeltbarn. Er det sårbare barn i barngruppen, kan de ha behov for særskilte tiltak. Hvilke tiltak som er aktuelle må barnehagen avgjøre i hver enkelt sak etter en konkret og skjønnsmessig vurdering*». (Prop. 96 L (2019–2020)). Et tiltak kan for eksempel være å ha et system for å fange opp hvem som til enhver tid er ekstra sårbare. Dette spørsmålet kommer vi tilbake til under internkontroll i punkt 7.5.

6.4 Tilsynsmyndighetens vurdering av kontrollspørsmål i punkt 6.2

FUS som eier har utarbeidet en handlingsplan som sier hva slags praksis som forventes i forhold til § 42 i sine barnehager. Denne baserer seg på gjeldende lovforståelse og inneholder omtale av den aktivitetsplikten som ligger i § 42. Barnehagen kan dokumentere at foresatte er gjort kjent med regelverket. De kan også dokumentere at nyansatte leser lovtekst ved ansettelse og at aktivitetsplikten (§ 42) har vært oppe til diskusjon. Eiers handlingsplan sier imidlertid at «*alle ansatte gjør seg kjent med standarden «Barnehagens psykososiale miljø» og at dette gjøres ved barnehagestart (øverste side 16)*». Dette kommer vi tilbake til i punkt 8.

Med bakgrunn i intervjuer, dokumentasjon og antall aktivitetsplaner innsendt i forbindelse med tilsynet, mener tilsynsmyndigheten at barnehagen har gode rutiner for å følge med og ha «barnet først» i sitt arbeid.

Det samarbeides også med foresatte rundt konkrete saker og det er rutiner for når barnehageeier skal involveres.

Alle ansatte er imidlertid ikke kjent med eiers nye/reviderte handlingsplan. Tatt i betraktning av at heller ikke daglig leder kjente til denne, før kontakt med eier i forbindelse med kvalitetssikring av dokumenter relevante for tilsynet, har barnehagen som tidligere sagt heller ikke hatt tid til å implementere denne, noe som er fullt forståelig. Det trekkes likevel frem som et punkt for videre arbeid. For å sikre oppfølging av eiers handlingsplan, jf 5.2.2, 5.3 og 6.3.1, må alle ansatte gjøres kjent med samme plan. Temaet «sårbare barn» må inkluderes i videre oppfølging.

Barnehagen må også sikre at de har en lav terskel for å melde fra, jf punkt 6.3.2. og FUS handlingsplan (se handlingsplanen s. 7, punkt 4.2, andre avsnitt).

Vi kommer tilbake til temaene under internkontroll, § 9 i punkt 7.5.

Barnehagens ansatte synliggjør gjennom intervju at det utføres mye bra arbeid med barnehagens psykososiale miljø, noe innsendt dokumentasjon ikke viste med samme klarhet. Vi vil derfor anbefale, men ikke pålegge, barnehagen å vurdere hvordan referater og annen dokumentasjon i enda større grad kan tydeliggjøre den gode jobben som gjøres.

Tilsynsmyndigheten er, hvis ønskelig, tilgjengelig for dialog og veiledning i det videre arbeidet. Vedtak om pålegg er samlet i punkt 8.

7 Barnehagelovens § 9

7.1 Rettslig grunnlag: § 9. Internkontroll i barnehagen

(Lovtekst § 9 lov om barnehager) *Barnehageeier skal ha internkontroll for å sikre at kravene i denne loven med forskrifter følges.*

Internkontrollen skal være systematisk og tilpasset barnehagens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Ved internkontroll etter denne paragrafen skal barnehageeier

- a. *utarbeide en beskrivelse av barnehagens hovedoppgaver, mål og organisering*
- b. *ha nødvendige rutiner og prosedyrer*
- c. *avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik*
- d. *dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig*
- e. *evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.*

7.2 Lesebestilling til åpningsmøtet

«Dette tilsynet dreier seg om barnehagenes internkontroll begrenset til §§ 41 – 42 i barnehageloven.

Barnehageeier har ansvar for at kravet til internkontroll blir oppfylt, men kan delegere oppgaver knyttet til internkontrollen, for eksempel til styrer/daglig leder. Barnehageeier er likevel ansvarlig og må følge opp at oppgavene blir ivaretatt. Barnehageeier har ansvar for at det gjennomføres risikovurderinger, og for å tilpasse omfanget av internkontrollen til de områdene der risikoen og behovet er størst.

I tilsynet sjekker myndigheten om barnehagen gjennom sin internkontroll vurderer risikoen for brudd på §§ 41–42 i barnehageloven. Det undersøkes også om barnehagen har passende tiltak for å forebygge og redusere risikoen for regelbrudd». (Utdrag fra lesebestilling knyttet til § 9. Lesebestilling ble sendt barnehagene i forbindelse med åpning av tilsyn)

7.3 Kontrollspørsmål relatert til § 9

- Er det foretatt risikovurdering jf. barnehagelovens § 9 i forhold til krav i §§ 41 og 42 i barnehageloven? Hvis JA, kan dette dokumenteres
- Inneholder den systematiske internkontrollen nødvendige rutiner og prosedyrer for å sikre regelverksetterlevelse knyttet til §§ 41 og 42, jf. § 9 punkt b?
- Har barnehagen et system for å avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik, jf. § 9 punkt c i barnehageloven, knyttet til §§ 41 og 42? Hvis JA: Kan dette dokumenteres?
- Har barnehagen et system for å evaluere praksis og ved behov forbedre prosedyrer og tiltak for internkontroll av arbeidet i forhold til §§ 41 og 42, jf. § 9 punkt e? Hvis JA: Kan dette dokumenteres?

7.4 Dokumentasjon + intervjuer.

7.4.1 Innsendte rutiner

Steinhaugane FUS friluftsbarnehage har i forbindelse med tilsynet blant annet sendt inn «Internkontroll § 9, Veileder for FUS barnehagene, revidert juni 2022. I denne står det for eksempel at: *«Barnehagene har fått delegert et ansvar fra styret i den enkelte barnehage om å utføre internkontroll i henhold til §9, Internkontroll. Daglig leder er som øverste leder i barnehagen ansvarlig for at det utarbeides en plan for internkontroll i barnehagen og at denne følges opp på en systematisk måte hvor aktivitet, hyppighet og ansvar er fordelt mellom de ulike ansvarlige i barnehagen. Risikovurdering minst en gang i løpet av et barnehageår for å kartlegge at barnehagen driftes i henhold til gjeldende lovkrav.»*

Det er fra eiers side på denne måten presisert hvem som skal utføre internkontroll i Steinhaugane FUS friluftsbarnehage. Vi tolker det som en ansvarsavklaring, noe som kan være gunstig for alle parter. For ordens skyld vil vi likevel påpeke: Eier kan, jf §9, ikke delegere *ansvaret* for internkontrollen til daglig leder, dette vil alltid ligge hos eier. *Oppgaver* i tilknytning til internkontroll kan imidlertid legges på daglig leder/andre i barnehagen, men eier er da ansvarlig for å sikre at for eksempel daglig leder har tilstrekkelig kompetanse og kapasitet og må ellers følge med på hvordan oppgavene blir ivaretatt i praksis, se §9, veileder om internkontroll for barnehage- og opplæringssektoren (UDIR), og punkt 7.2 i denne rapporten. Vi tolker planen dithen at det er selve *utførelsen* av konkrete oppgaver som er delegert til daglig leder.

I nevnte plan (over) henviser man til støttedokumenter og det er i tillegg lagt ved en oversikt over hva som er delegert til barnehagene. § 9, internkontroll generelt, er som sagt en av disse, det samme for internkontroll i forhold til §§ 41 og 42.

Bakerst i FUS' handlingsplan 24/25: Barnehagens psykososiale miljø, ligger vedlegg 6 som skisserer et arbeid i forhold til internkontroll i den enkelte barnehage.

Barnehagen har sendt inn omfattende dokumentasjon på internkontroll i forhold til annet lovverk (for eksempel miljørettet helsevern mm). Dette er i liten grad relevant for dette tilsynets tema.

7.4.2 Simployer

Da det i tilsendt materiale var lite dokumentasjon som viser internkontrollrutiner for et godt psykososialt barnehagemiljø, avtalte vi, i intervju den 16.12, å se på simployer sammen med daglig leder. Den 14.01.24 var representant for Karmøy igjen på besøk i Steinhaugane FUS friluftsbarnehage. Målet med innsyn i simployer var i forkant definert å være:

- En mest mulig treffsikker tilsynsrapport, og derved mindrearbeid både for barnehagen og tilsynsmyndigheten.
- Mulighet for veiledning i den utstrekning barnehagen ønsker det/trenger det.

Det ble presisert at dette besøket er frivillig og ikke et pålegg fra tilsynsmyndighetens side.

Daglig leder ønsket velkommen alle tiltak som kan bidra til kvalitetssikring og være til hjelp i arbeidet.

I møtet ble systemet simployer presentert. Daglig leder fortalte hvordan systemet fungerer, for eksempel i forhold til påminnelse på mail når frister for gjennomføring nærmer seg, og fargekoder som viser status for arbeidet. Det var blant annet lagt inn agenda/plan for tema trygt og godt på personalmøte i januar.

Representant for tilsynsmyndighet anbefalte at også side 16 i FUS' handlingsplan legges inn som en sikring av arbeidet videre. Siden har overskrift «7.6 Vedlegg 6: Internkontroll i den enkelte barnehage», og fremstår som et årshjul for å sikre arbeidet med et godt psykososialt barnehagemiljø i FUS sine barnehager.

7.4.3 Risikovurderinger

Barnehagen har i tillegg til planen for internkontroll også sendt inn et skjema med overskrift «risikovurdering - §9 internkontroll», med punkter som «bra», «bør sees på», «må forbedres» og et felt for kommentarer. Dette skjemaet er ikke utfyllt. På spørsmål i møte 14.01.25 om det er gjort risikovurderinger knyttet til arbeidet med §§ 41 og 42 kjenner ikke daglig leder til at det er foretatt et konkret arbeid i forhold til risikovurderinger for trygt og godt barnehagemiljø.

Tilsynsmyndigheten gav i møtet eksempler på hva dette arbeidet kan dreie seg om. I følge FUS' plan for internkontroll skal risikovurderinger utføres minst en gang per år.

7.4.4 Avviksrapportering

Barnehagen kan vise til avviksrapporteringssystem i simployer og daglig leder forteller om et kontinuerlig pågående arbeid for ytterligere bevisstgjøring av avviksrapportering, både som del av internkontroll og som grunnlag stadig forbedring av kvaliteten i barnehagen. For å sikre at de ansatte melder avvik, også ved de digitale utfordringer barnehagen opplever knyttet til simployer, er skjema også skrevet ut og gjort tilgjengelig for alle i papirform. Daglig leder trekker uoppfordret frem eksempel på avviksrapportering knyttet til trygt og godt barnehagemiljø. Vi har også fått tilsendt eksempel på tidligere rapporterte avvik.

7.5 Tilsynsmyndighetens vurdering av kontrollspørsmål i punkt 7.3

Eier er, jf § 9, ansvarlig for internkontrollarbeidet. Dersom daglig leder/øvrige ansatte skulle vurdere det som nødvendig med opplæring i forhold til utføring av konkrete oppgaver, anbefaler vi å drøfte spørsmålet med eier.

Barnehagen bruker Simployer som fremstår som et godt system i forhold til internkontrollarbeidet i Steinhaugane FUS friluftsbarnehage, forutsatt at alt som er relevant for å sikre arbeidet i forhold til §§ 41 og 42 legges inn.

For ytterligere å sikre internkontroll i forhold til §§ 41 og 42 anser tilsynsmyndigheten det som nødvendig å foreta en konkret risikovurdering i forhold til disse paragrafene, dvs en konkret analyse og vurdering av risikoen for at regler og vedtak ikke følges, samt betydningen dette eventuelt har. Spørsmål i dette arbeidet kan for eksempel være:

- hva krever lovverket? (§§ 41-42 og § 9 i forhold til disse)
- hva kan gå galt/hvor galt kan det gå?
- hva er sannsynligheten for at barn opplever å ikke ha det trygt og godt?
- er det steder og situasjoner det er større muligheter for dette (over) enn andre?
- hva slags tiltak og rutiner har vi per i dag for å redusere risikoen, enten utarbeidet av eier eller supplerende tiltak i vår barnehage?
- trenger vi flere tiltak/rutiner?
- hvordan sikrer vi at alle kjenner rutinene?
- hvordan følger vi med på/fanger vi opp hvorvidt vi følger tiltakene/rutinene
- hva melder vi eventuelt avvik på?
- hvordan sikrer vi arbeidet i forhold til ekstra sårbare barn?
- hva slags dokumentasjon trenger vi?
- hvordan sikrer vi kontinuitet i arbeidet ved endringer i personalet?
- hvor ofte trenger vi å evaluere tiltakene/rutinene?
- annet?

(Dette som veiledende eksempler. Se også veileder internkontroll fra UDIR og lesebestilling til tilsynet).

Med bakgrunn i risikovurderinger må det utarbeides planer for internkontrollarbeidet som kvalitetsikrer arbeidet med et trygt og godt barnehagemiljø. Internkontrollen skal, jf § 9 andre ledd, være systematisk og tilpasset barnehagens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Tilsynsmyndigheten er, hvis ønskelig, også tilgjengelig for dialog og veiledning i det videre arbeidet. Vedtak om pålegg er samlet i punkt 8.

8 Vedtak, pålegg om retting

Tilsynsmyndigheten har gjennom innsendt dokumentasjon og intervjuer funnet at Steinhaugane FUS friluftsbarnehage sine rutiner og praksis i forhold til §§ 41 og 42 i barnehageloven, og § 9 (internkontroll) i forhold til disse, har mangler som ansees som brudd på regelverket. Vi har derfor fattet et vedtak hvor vi pålegger dere å rette opp følgende:

Vedtak med pålegg om retting, jf § 9

1. Steinhaugane FUS friluftsbarnehage må, jf § 9 + § 9, punkt b, utarbeide risikovurderinger som dekker barnehagens arbeid med et godt psykososialt barnehagemiljø, i denne sammenheng §§ 41 og 42. (se 7.5)
2. Med bakgrunn i risikovurderingene må Steinhaugane FUS friluftsbarnehage vurdere hvilke internkontrollrutiner, -prosedyrer og dokumentasjon de trenger for å sikre regelverketterlevelse knyttet til arbeidet med et godt psykososialt barnehagemiljø, og tilpasse dette til sin barnehage, jf § 9 (se 7.5).
I dette arbeidet må man inkludere tema som:
 - Implementering av FUS' handlingsplan 24/25: Barnehagens psykososiale miljø, (se blant annet 5.3 og 6.4), jf §9 punkt a og b
 - Hva man jf § 41 skal forebygge (se 5.2.2 og 5.3) , jf § 9 punkt a, b og c
 - Terskel for å melde fra (se 6.3.2 og 6.4), jf § 9 punkt b og c
 - Ekstra sårbare barn (se 6.3.2 og 6.4), jf §§ 41 og 42 med forarbeider
 - Generell dokumentasjon på oppfølging av §§ 41 og 42, jf § 9 punkt d.
 - Evaluering av internkontrollarbeidet, jf § 9 punkt e.
3. Steinhaugane FUS friluftsbarnehage må etablere rutiner/prosedyrer for internkontrollarbeidet knyttet til §§ 41 og 42, gjøre dem kjent blant de ansatte og implementere dem i sitt internkontrollarbeid, jf § 9.

Frist for retting settes til 01.09.2025.

Tilsynsmyndigheten vil ta initiativ til en oppfølgingssamtale innen 15.mai for å avklare hvordan barnehagen ligger an og om det er behov for veiledning i det videre arbeidet.

Innsending

Innen fristenes utløp sendes det inn en redegjørelse for at forholdene er rettet og dokumentasjon på dette sendes til post@karmoy.kommune.no , merket **asha1**. Eventuelle spørsmål kan sendes samme sted.

Dokumentasjon må vise:

- Resultat av interne risikovurderinger, jf pålegg 1 og 2
- Etablerte internkontrollrutiner, jf pålegg 2 og 3
- hvilke interne frister barnehagen har satt for å sikre internkontrollarbeidet i forhold til §§ 41 og 42 videre, jf pålegg 3, og hvordan man vil sikre at dette følges opp.

Klage på vedtak om retting

Vedtaket er et enkeltvedtak etter forvaltningslovens §2, første ledd, punkt b, som kan påklages innen tre uker. Klageinstans er Statsforvalteren i Rogaland. Skriftlig klage på vedtak sendes eventuelt post@karmoy.kommune.no og merkes **asha1**.

Med hilsen

Bjørn Andersen

Kommunalsjef oppvekst og kultur

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Mottaker:

Steinhaugane Fus Barnehage	Stølane 1	5541	Kolnes
Steinhaugane Fus	Stølane 1	5541	Kolnes
Friluftsbarnehage As			

Vedlegg 1 – mottatt dokumentasjon

- Mail fra barnehagen med diverse info
- Oversikt kalt «møte tilsyn i kommunen»
- agenda personalmøte 28.05.24
- aktivitetsplan fra 05.10.22
- prosedyre for oppfølging av nyansatte i prøvetid
- sak – barn psykososialt barnehagemiljø
- foreldreundersøkelsen
- saksgang ved mistanke om eller kjennskap til at et eller flere barn ikke har det trygt og godt i barnehagen
- oversiktsskjema aktivitetsplikten
- handlingsplan 24/25: BARNEHAGENS PSYKOSOSIALE MILJØ (FUS)
- internkontroll – veileder fra FUS
- medarbeiderundersøkelsen 2024
- barnet først
- referat ped.møte 27/8 (årstall?)
- planleggingsdag 15.08.24
- oversikt - alle avsluttede saker
- registrerte avvik
- internkontroll
- personalsignatur
- agenda pedmøte 17.09.24
- velkomstbrosjyre ansatte
- foreldremøte om mobbing og utenforskap
- vernerunde april 22
- opplæringsplan for innhold i HMS og fag i personalgruppen
- handlingsplan for psykososialt, fysisk og faglig arbeidsmiljø.
- følgebrev tilleggsdokumentasjon
- lovtekst kapittel VIII
- saksliste personalmøte mars 21
- referat personalmøte mars 21
- saksliste personalmøte april 21
- personalmøte 25/8-21
- personalmøte uke 34 – høst 21
- referat personalmøte 28/9 – 21
- Saksliste personalmøte 25/11 – år?
- Saksliste personalmøte 29.03.22
- referat personalmøte mars 22 (samme som over)
- saksliste personalmøte mai 22
- saksliste personalmøte april 22
- Saksliste personalmøte 01.03.22
- referat ped.møte 29.10.24
- powerpoint foreldremøte okt 24
- planleggingsdag 08.11.24